

GEOGRAFIA DE LA MUNTANYA

GUIA DOCENT

CURS 2012-2013

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Geografia de la muntanya
Codi	101627
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Quart curs, primer quadrimestre
Horari	per determinar
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres aula per determinar
Llengües	Catalana

2. Equip docent

Nom professor	Enric Mendizàbal
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1050
Telèfon (*)	935811577
e-mail	enric.mendizabal@uab.cat
Horari d'atenció	
Nom professor	Joan Manuel Soriano
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1100
Telèfon (*)	935814133
e-mail	joanmanuel.soriano@uab.cat
Horari d'atenció	presència regular: dilluns i dimecres 10:30-12:00 amb cita prèvia: dimarts i dijous 10:00-11:30

3.- Prerequisits

Saber llegir amb una bona comprensió lectora i escriure en llengua catalana i/o castellana amb fluïdesa, construccions gramaticals clares i sense faltes d'ortografia
Poder comprendre un text en una llengua estrangera (preferiblement anglès o francès)

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura és de caràcter optatiu, s'imparteix el Quart Curs al Grau de Geografia i Ordenació del Territori i els seus objectius són:

- descriure i interpretar els principals processos físics i socioeconòmics que es donen en el medi muntà. Aproximació a escala planetària, regional i local, amb especial èmfasi en exemples d'aquesta darrera escala d'estudi.
- comprendre els continguts del temari;
- tenir disposició i habilitat per a treballar en grup; valoració, en un projecte comú, de les aportacions i els punts de vista dels altres;
- mostrar coneixement dels mecanismes d'accés a la documentació i a la informació;
- transversalitat: mostrar comprensió espacial dels fenòmens històrics, econòmics, culturals i socials;
- explicar les relacions territorials de manera integrada (general/específic; local/global; les interrelacions amb el medi; amb la dimensió històrica; i amb la realitat social, política, econòmica i cultural);
- analitzar i interpretar paisatges;
- utilitzar la informació geogràfica com a instrument d'interpretació del territori;
- realitzar treball de camp i adquirir coneixement directe del territori

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència CE1: integrar i transmetre els coneixements propis de la disciplina geogràfica i d'aquelles amb les quals tingui afinitat

Resultats d'aprenentatge

Competència CE4 Comprendre les relacions espacials a diferents escales territorials, a través de les relacions entre natura i societat i a través de la dimensió temporal

Resultats d'aprenentatge

Competència CT5 Analitzar, sintetitzar i raonar de manera crítica.

Resultats d'aprenentatge

6.- Continguts de l'assignatura

INTRODUCCIÓ

- Concepte de muntanya
- Les muntanyes del món

EL MEDI FÍSIC

- Origen i estructura de les muntanyes
- Processos externs relacionats amb el clima i amb la gravetat
- Condicions ambientals de les zones de muntanya: l'adaptació de la vegetació al medi montà

EL MEDI HUMÀ

- Dinàmiques socioeconòmiques a la muntanya
- La construcció del paisatge a la muntanya
- Ordenació dels espais de muntanya

ESTUDI D'UN CAS PRÀCTIC

7.- Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura inclou una sortida de camp, de caràcter obligatori, de cinc dies de durada. Aquesta assignatura també pot ser seguida pels alumnes de l'entorn virtual través de la plataforma de campus virtual, si bé es manté l'obligatorietat de la sortida de camp. Inclou també diverses sessions a l'aula per contextualitzar els temes i conceptes presentats durant la sortida i per a realitzar el treball de curs.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides			
	Classes teòriques	15	Comprensió de conceptes teòrics i aplicats en relació als territoris de muntanya
	Sortida de camp	40	Aprofundiment en la descripció, anàlisi i interpretació dels paisatges de la muntanya pirinenca a la llum de les dinàmiques recents i actuals que s'hi donen
Supervisades			
	Tutories	4,5	Assessorament, guiatge i acompanyament en l'elaboració del treball de curs
Autònomes			
	Lectures obligatòries	20	Comprensió dels conceptes teòrics associats als diferents temes de l'assignatura
	Elaboració de l'informe de la sortida	10	Consolidació dels conceptes teòrics i pràctics treballats durant la sortida. Capacitació per elaborar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables.
	Elaboració del treball de curs	40	Aprentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic.
	Estudi personal	13	Capacitació amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat.
	Presentació pública del treball de curs	6	Capacitació per a la comunicació dels resultats obtinguts i per a la resposta de preguntes conceptuals i/o metodològiques

8.- Avaluació

1. Realització d'un informe individual o per parelles basat en la sortida de camp
2. Elaboració d'un treball col·lectiu (2 o 3 persones) sobre un estudi de cas que es presentarà públicament a final de curs
3. Examen individual, amb apunts
Cada exercici representa 1/3 de la nota final

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Examen individual	1,5	Consolidació dels conceptes teòrics. Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals i per a l'argumentació de parers propis.

9- Bibliografia i enllaços web

- BART, F.; CASSE-CASTELLS, M.; DEBARBIEUX, B.; VEYRET, Y. (2001). *Les montagnes. Discours et enjeux géographiques*. París: Sedes
- BLANCHARD, R.; VILA, P. (1925). "Assaig de geografia de la muntanya". A: VILA, P. (1978). *Aspectes de geografia de Catalunya*. Barcelona: Curial, p. 27-168
- COLÓN DÍAZ, M. (1998). *Montaña y karst mediterráneo. Especificidad, antropización y gestión ambiental*. Cadis: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz
- DEBARBIEUX, B. (1995). *Tourisme et montagne*. París: Economica
- DOMINGO, M. [coord.] (2000). *Geopirineos, Espacios Naturales y Geología Pirenaica*, Monografías de Enseñanza de las Ciencias de la Tierra, núm. 2, Serie Itinerarios, Libro Guía de la Excursión, Enseñanza de las Ciencias de la Tierra. Girona
- DD.AA. (1981). *Supervivencia de la montaña. Actas del coloquio hispano-francés sobre áreas de montaña*. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación
- DD.AA. (1993). *Mab-6 Alt Pirineu (Urgellet-Baridà). Síntesis del programa*. Madrid: Ministerio de Obras Públicas y Transportes
- DD.AA. (2002). "Géopolitique en montagnes". *Hérodote. Revue de géographie et de géopolitique* [París], 107
- FOLCH, R. (1995). *Biosfera, volum 9 (Tundra i insularitat)*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, pp. 191-324
- GARCÍA-RUIZ, J.M. [ed.] (1990). *Geoecología de las áreas de montaña*. Logroño: Geoforma
- GÓMEZ ORTIZ, A. (1991). "Fundamentos físicos en la ordenación del territorio. La aportación de la geografía física. El ejemplo de la montaña". A: *Primer Congrés Català de Geografia. II Ponències*. Barcelona: Publicacions de la Societat Catalana de Geografia, p. 85-97
- GORRÍA, A.J. (1990). *El Pirineo como espacio frontera*. Saragossa: Gobierno de Aragón
- LASANTA, T. (1989). *Evolución reciente de la agricultura de montaña: El Pirineo aragonés*. Logroño: Geoforma.
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E. (2000). *Cuadernos de montaña*. Madrid: Temas de Hoy
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E. (2000). *El territorio del leopardo*. Madrid: Desnivel
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E. (2002). *El alto Pirineo*. Saragossa: Biblioteca Aragonesa de Cultura
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E.; ÁLVARO, S. (2000). *El sentimiento de la montaña. Doscientos años de soledad*. Madrid: Desnivel
- McNEILL, J.R. (2004). *El mundo de las montañas en el Mediterráneo*. Barcelona: Editorial Mediterrània.
- MESSERLI, B.; IVES, J.D. [eds.] (1999). *Les montagnes dans le monde. Une priorité pour un développement durable*. Grenoble: Glenat
- RECLUS, E. (1998). *La montaña*. Salamanca: Amarú (original de 1873)
- ROUGIER, H.; WACKERMANN, G.; MOTTET, G. (2001). *Géographie des montagnes*. París: Ellipses
- ROUGERIE, J.P. (1990). *Montagnes sacrées, montagnes mythiques*. París: Armand Colin
- ROUX, G. (1990). *Les montagnes dans la biosphère*. París: Fayard
- SABARTÉS, J.M. (1998). *Població i territori a l'Alt Pirineu català. Anàlisi demogràfica de les comarques de l'Alt Urgell, Alta Ribagorça, Cerdanya, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Vall d'Aran*. Tremp: Garsineu
- SACAREAU, I. (2003). *La montagne. Une approche géographique*. París: Belin
- SOLÉ SABARÍS, LL. (1951). *Los Pirineos; el medio y el hombre*. Barcelona: Martín [traducció al català a l'editorial Garsineu, Tremp, 2004]
- SORRE, MAX. (1956). *Les Pyrénées*. París: Armand Colin
- TULLA I PUJOL, A.F. (1993). *Procés de transformació agrària en àrees rurals de muntanya*. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya
- VEYRET, Y. [coord.] (1998). *Les montagnes. Discours et enjeux géographiques*. París: Sedes
- VIERS, G. (1973). *Los Pirineos*. Vilassar de Mar: Oikos-tau
- VIGO I BONADA, J. (1976). *L'alta muntanya catalana. Flora i vegetació*. Granollers: Montblanc- Martín

- VIOLANT Y SIMORRA, R. (1949). *El Pirineo español. Vidas, usos, costumbres, creencias y tradiciones de una cultura milenaria que desaparece*. Madrid: Plus-Ultra (reedició a l'editorial Altafulla, Barcelona, 1985-86)
- WACKERMANN, G. [ed.] (2001). *Montagnes et civilisations montagnardes*. París: Ellipses

10.- Programació de l'assignatura

Com ja s'ha fet palès en alguns apartats anteriors, la docència es basarà en l'assistència activa i participativa a classe i en la lectura obligatòria del recull de textos que es posarà a l'abast de l'alumnat. En el document **calendari docent**, que es publicarà en el moment de començar la docència d'aquesta assignatura, es detalla la feina prevista per a cada setmana. Per a l'alumnat de la modalitat d'estudis en xarxa, el seguiment serà essencialment a través del campus virtual, llevat de la sortida de camp, l'assistència a la qual és indispensable per al posterior seguiment i avaluació de l'assignatura. La **sortida de camp** tindrà lloc del **27 de setembre a l'1 d'octubre de 2012** i és de caràcter **obligatori**. El primer dia de classe es donarà tota la informació detallada al respecte.